

ROOMALAISET

- kreikkalaisen maailman rappeutuessa maailmanhistorian johtajan rooliin roomalaiset
 - * alun perin pieni takapajuinen kaupunkivaltio Keski-Italiassa
 - * matkivat lähes kaikessa etevämpiä naapureitaan (etruskit, kreikkalaiset)
 - + omaksuivat sodankäyntitavakseen falangin
 - sotilaiden koulutus vielä heikompi kuin kreikkalaisilla
 - varustus ei vetänyt vertoja hopliiteille
 - roomalainen sotataito kehittyi vihollisten paineen pakottamana
 - * gallialaisten lyötyä roomalaisten falangin Alliaan luona v. 391 eKr. falangista luovuttiin, tilalle **legioona**
 - legioonasta tehokas taistelumuoto, jonka avulla Rooma loi valtavan imperiumin
 - * legioonalaiset taistelivat kolmessa toisistaan erossa olevassa linjassa (*manipulissa*):
 1. linja = *hastati*: nuoret soturit (voima)
 - + 2 heittokeihästä, miekka, kilpi, kypärä, rintasuojus
 2. linja = *principes*: parhaassa iässään olevat soturit
 - + varustus kuten edellä
 3. linja = *triarii*: veteraanisoturit (kokemus)
 - + aseina edellisten lisäksi pistokeihäs
 - * lisäksi tukena jokaisessa manipulissa kevytaseisia *velittejä* sekä suojaus ja tiedustelutehtävissä kehnosti varustettua ratsuväkeä
 - * legioonan vahvuus oli joustavuus
 - + voitiin tehdä 3 erillistä hyökkäystä levännein voimin
 - + taaemmat manipulit voitiin lähettää esim. saarrostaamaan, jos tilanne niin vaati
 - + yhden manipulin tultua lyödyksi se saattoi vetäytyä tuoreen manipulin taakse suojaan järjestäytymään uudelleen
- legioona ei vetänyt vertoja falangin hirmuiselle iskuvoimalle, mutta joustavuus korvasi puutteen
- + kreikkalaiset Italian siirtokunnat voitettiin 300- ja 200-l vuorotellen, vaikka Epeiroksen kuninkaan Pyrrhoksen falangit voittivatkin roomalaiset monta kertaa
 - + kuitenkin legioona tuskin olisi mahtanut mitään Aleksanteri Suuren makedonialaisille

- Rooma kyllä voitti ja valloitti Makedonian n. 200 eKr.,
mutta enemmänkin Makedonian silloisen kuninkaan
heikkouden ansiosta
- roomalaisten tapa rakentaa joka yöksi legioonalle linnoitettu leiri
pelasti tuholta, vaikka joskus taisteluita hävittiinkin
 - * paaluväestönsä ja vallituksin rajattu leiri, jonka sisällä
varasto- ja majoitusteltat (rakentamiseen nähtiin vaivaa)
 - * legioonien rauhankausina rakentama mainio tieverkosto helpotti
roomalaisten sodankäyntiä
- myöhemmin suuruutensa aikoina Rooman maa-armeija keskittyi
pelkästään legioonien ylläpitoon ja koulutukseen
 - * ratsuväkenä ja jousimiehinä turvauduttiin liittolaisiin
 - heikensi kohtalokkaasti armeijan tehoa, mikä näkyi taistel-
taessa germaaneja vastaan kansainvaellusten aikana